

Tv-recensie

JEAN-PIERRE GEELLEN

Anne

Dus op 1 januari 2016 verlopen de copyrights op het Dagboek van Anne Frank, zodat ieder er vrij uit kan putten. Maar misschien ook wel niet.

Dat was de uitkomst van een wat te vaag omkaderde *Argos-TV Medialogica* (Human/VPRO) over het beeld van Anne Frank door de decennia heen en de gecompliceerde verwickelingen rond haar nalatenschap.

Dat laatste heeft alles te maken met wat haar vader Otto Frank had bepaald: De Anne Frank Stichting in Amsterdam is er voor educatie van nieuwe generaties, het Anne Frank Fonds in het Zwitserse Basel beheert de copyrights van haar wereldwijde bestseller. In plaats van samen te werken, staan de twee instanties elkaar naar het leven, elk uit naam van Annes erfenis.

Nieuw is die kwestie niet. Onder meer *KRO Brandpunt* besteedde er eerder dit jaar aandacht aan. *Medialogica* kwam niet veel verder dan haar gedetailleerd te beschrijven en te spreken met alle partijen. Die lieten zich voor de camera echter niet in de kaarten kijken: Ronald Leopold van de Stichting hield het bij een verklaring op de eigen website. Zijn opponent uit Basel, de als gewiekst afgeschilderde Yves Kugelman, volstond met de verzekering dat de copyrights op het boek simpelweg nog vele jaren in zijn handen zouden blijven. Het was een van de redenen om in de jaren negentig een herschreven 'definitieve versie' van het dagboek uit te brengen, waarop nieuwe copyrights rusten.

Aan het woord kwam ook Jessica Durlacher, auteur van het theaterstuk *Anne*, in opdracht van het Fonds, maar bekritiseerd door de Stichting. Het ging nauwelijks over het schisma.

In het Anne Frank Center in New York geeft 'Anne Frank' inmiddels tips aan jongeren hoe om te gaan met pesten

Het originele dagboek, of zelfs maar een facsimile, mocht maar kort worden getoond. Kwestie van rechten.

Tussen die bedrijven door schetste maker Cees Overgawu de transformatie van Anne Frank van oorlogsslachtoffer tot icoon, met mythes omgeven. Daarvoor werd het begrip 'media' voor de gelegenheid iets opgerekt: het beeld van Anne was dit

keer niet verschoven door 'slordige' artikelen in kranten, maar de uitkomst van cultureel gestuurde partijen in verschillende werelden.

Hoewel voor het dagboek in Nederland bijna geen uitgever te vinden was, reageerden Amerikanen onmiddellijk na de eerste krantenartikelen over haar en het dagboek. Zes miljoen doden is onvoorstelbaar, maar één jong, onschuldig, gevoelig en intelligent meisje, dat leende zich bij uitstek voor Amerikaanse iconografie.

De eerste speelfilm over Anne eindigt eind jaren vijftig met actrice Millie Perkins en het inmiddels beroemde zinnetje 'Ondanks alles geloof ik nog steeds in de goedheid van de mens'. Een citaat dat hoop biedt in een dramatisch verhaal. Maar afkomstig uit een passage waarin ze juist haar wanhoop beschreef.

De hoopgevende versie van Anne werd een symbool, universeler dan alleen voor jodenvervolgelingen. In het Anne Frank Center in New York geeft 'Anne Frank' inmiddels tips aan jongeren hoe om te gaan met trauma's zoals orkaan Sandy, of met pesten op school.

De ware Anne Frank lijkt steeds meer naar de achtergrond verdwenen. Haar originele dagboek is - mede door haar vader - lang geleden al 'pikant' herschreven uit eerdere versies. Stripversies worden bevochten, theaterstukken bedacht door de een en bekritiseerd door de ander. Allemaal uit naam van Anne.

Anne is dood. Maar in de dans rond de tientallen miljoenen die haar dagboek nog jaarlijks opleveren, toont de Anne Frank-industrie zich springlevend.

Media

REPORTAGE CONSTRUCTIEVE JOURNALISTIEK

Kritische journalistiek hoeft niet negatief te zijn. Verslaggevers kunnen ook meewerken aan oplossingen, zegt Cathrine Gyldensted. O ja?

Door **Nina Schuyffel** Illustratie **Martyn F. Overweel**

Goed nieuws is beter nieuws

Ze zijn grootheden in de journalistiek: Carl Bernstein en Bob Woodward, de onderzoeksjournalisten die in *The Washington Post* het Watergate-schandaal onthulden. Hun artikel over de ongeoorloofde methoden die waren gebruikt tijdens de campagne voor de presidentsverkiezingen van 1972, leidde tot het aftreden van president Nixon. Het geldt steevast als een der grootste wapenfeiten van de pers als hoeder van de democratie.

Maar voor Cathrine Gyldensted (41), de Deense grondlegger van 'constructieve journalistiek', markeert de politieke affaire iets heel anders. 'Vanaf dat moment zijn we machthebbers bij voorbaat gaan zien als boeven in plaats van als onschuldige mensen die de wereld vooruit kunnen helpen', zegt ze. 'Watergate is het begin van een negativiteitsdenken dat niet meer uit de jour-

nalistiek is weggegaan.'

Ze zegt het zonder ironie. Gyldensted - kort haar, grote bril, stijlvol gekleed - vertelt via Skype bevlogen over 'haar' vorm van journalistiek - een positieve manier van verslag doen, gericht op 'wat goed gaat in de wereld'. In de praktijk betekent dat: geen nadruk op conflicten en problemen, maar op oplossingen en vooruitgang. 'De constructieve journalist verdeelt de wereld niet in daders en slachtoffers', legt ze uit, 'maar brengt nuances aan en trekt conclusies waarmee de lezer of kijker verder kan.'

Voor het scherm verschijnt de voorpagina van de links georiënteerde Deense krant *Information*. Het is de editie van 17 september, de dag dat de redactie besloot de wereld eens van een andere kant te belichten. 'Kijk', wijst Gyldensted met haar vrije hand. 'Hier staat: *welcome to a paper full of hope*. En dit, dit verhaal gaat over een plek in

Syrië waar de democratie opbloeit. Hier, een stuk over groene technologie. En deze: een Deense stad waar criminaliteit sterk is teruggedrongen, dankzij initiatieven vanuit de gemeenschap.'

Het zijn allemaal voorbeelden van constructieve journalistiek, vertelt ze. 'De krant bracht de onderwerpen die ze altijd brengt, maar ging een stap verder: wat gaat er wél goed? Wat is er verbeterd? Het zijn goede verhalen. Kritisch, maar genuanceerd.'

Information is niet het enige medium in Denemarken dat experimenteert met constructieve journalistiek. Ook bij steeds meer radio- en televisieomroepen ziet Gyldensted dit soort initiatieven ontstaan. Haar doel is constructieve journalistiek langzaam maar zeker een vast onderdeel te laten worden van het dagelijkse nieuws, zodat we ooit het bijvoeglijk naamwoord kunnen weglaten. Gyldensted: 'Dan noemen we het gewoon: journalistiek.'

Hoewel ze naar eigen zeggen goede reacties krijgt van het publiek, laat de beroepsgroep zich moeizamer overtuigen. Logisch, vindt Gyldensted, sinds Watergate zit bij veel journalisten het idee ingebakken dat goede, kritische journalistiek gelijkstaat aan negatieve journalistiek. Ergo: positief nieuws is onkritisch, 'zacht' en onbelangrijk. 'Die houding moeten we veranderen.'

Haar inspanningen om 'cojo' onder de aandacht te brengen, zijn niet vergeefs: op twee van de drie journalistieke scholen in Denemarken krijgen studenten al les in constructieve journalistiek. Sinds twee weken ligt er een handboek - aan de Engelse versie wordt gewerkt - en ook zijn er plannen voor een kenniscentrum; zodra de financiering rond is, vinden er lezingen en debatten plaats. Om constructieve journalistiek ook in de wetenschap voet aan de grond te laten krijgen, studeert een van Gyldensteds studenten dit jaar af op de term.

De constructieve wind waait ook buiten Denemarken. Hoewel niet helemaal voor het eerst - het begrip kent overeenkomsten met de activistische journalistiek uit de jaren zeventig en de civiele (publieke) journalistiek die vanaf de jaren negentig opkwam - schuiven steeds meer media op naar

ADVERTENTIE

Wat is de overeenkomst tussen het Vondelpark & de Hoge Veluwe?

Beide werden gesteuurd door een mecenas.

Word ook mecenas en lever een bijdrage aan de geschiedenis van morgen.

Ga naar www.dekunstvanhetgeven.nl en ontdek de vele vormen van geven en nalaten aan cultuur, natuur en wetenschap.

PRINS BERNHARD CULTUURFONDS
De kunst van het geven